

Előfizetési feltételek
 helyben házhoz hordva vagy vidékre
 postán küldve:
 Egész évre 12 kor.
 Fél évre 6 kor.
 Negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 16 fillér.

Hirdetések díja:
 □-centiméterenként 6 fill. Kereske-
 dők és gyárosok külön árkedvezmény-
 ben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség
 és
Kiadóhivatal:
Földes Ede
 Könyvkereskedése
 Bethlen-utca 2. sz. alatt,
 hova úgy a lap szellemi részét illető
 közlemények, mint az előfi-
 zetések és hirdetések bér-
 mentesen küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

A napokban ünnepli az egész ország Deák Ferencz emlékezetét születésének századik évfordulóján. Megünnepli Alsó-Fehér vármegye törvényhatósága is, éppen a mai napon. Éppen alkalmas időben történik ez az ünneplés. Itt van a tizenkettedik óra, hogy az ő alakjára megelevenítsük, bölcs szavait megértsük, higgadságát, önbizalmát és törhetetlen karakterét mintaképül válasszuk.

Ugy hinni, mint ő, senki sem tudott a jog hatalmában. Ugy bizni, mint ő, senki sem mert a magyar nemzet életerejében s történelmi hivatásában. S az ő nagyságának egyik forrása az volt, hogy meggyőződésében egymással össze tudta forrasztani ezt a két hitvallását. Mikor a nemezis ránehezedett a nemzetre, ő a jognak pallosát nyomta hazája kezébe s nyugodt szóval és erős meggyőződéssel hirdette a bitorlók büszke daczával s az elnyomottak keserű kishitűségével szemben, hogy a végső diadalt ez a fegyver fogja kiküzdeni, mert a jog az istenségnek földre küldött fegyvere.

Nagyságának másik forrása a gondolat hatalma volt. A tisztánlátásnak milyen gigásza volt Deák Ferencz! A világtörténelem jövője fejezeteinek előre tudta minden betűjét; s ez a tudása oly biztos volt, hogy magába fojtott jóslataira rá merete építeni a nemzetének sorsára vonatkozó minden kalkulációját. Ezért tudott ő bizni, mikor mindenki csüggedett, s higgadt maradni, mikor körülötte elbizakodott az egész világ. Ezért volt az, hogy a nemzet rabbillincseinek csörgése közben is a nemzet jogainak teljességét követelte a pillanatra engedékenynyé lett bitorlói hatalomtól, s hogy mikor az utóbbit egy világtörténelmi katasztrófa érte, egy atomnyival sem kívánt többet nemzete számára annál, a mit magába foglalt a nemzet jogainak teljessége. Széchenyi is előre látta Világost, de beletévelyodott abba a hitbe, hogy ezt az összeomlást nem fogja túlélni nemzete. S előre látta Könygráz Kossuth is, de azt hitte, hogy ezt a sorscsapást nem éli túl Ausztria. Csak Deák tudta, hogy Világos után is lesz Magyarország, és Könygráz után is lesz Ausztria. S ezért volt ő nagyobb Széchenyinél is, Kossuthnál is. Széchenyit a kétségbeesés Döblingbe vitte, Kossuthot a merészség a dunai konföderáció kalandos tervébe. Csak Deák állott meg szilárdul, a jog paizsára támaszkodva. S mikor mindenkinek változtatnia kellett meggyőződését, állásfoglalását, vagy hangulatát, csakis Deáknak nem volt módosítania sem magán, sem magában. A történelmi fordulatokhoz ő már előre hozzáért, mert volt politikáját, meggyőződését és lelki állapotát. Őt semmisen lepte meg, mialatt ő maga mindenkit meglepett nyugodt biztosságával. Ez volt az ő nagy titka, ez szolgáltatta a kulcsot az ő csodás államművészetének különben érthetetlen rejtélyéhez. Az ő következetességét az ő profecziája fejti meg. Éles pillantása keresztülhatolt a jövő fátyolán; a mikor mások még vágytak vagy félték, ő már tudott; a mikor mások még csak tudtak, ő már akart; s a mikor mások még csak akartak, ő már cselekedett. És innét van, hogy mialatt másokat az indulatok láza gyötört, ő higgadtan, mosolyogva szítta tovább kabánosztát.

Ilyen volt az a nagy táblabíró, a kit Deák Ferencznek hívtak. A konfuziók korában vajon értik-e még az ő tiszta látását? A tantiémek pöffeszkedésének korában vajon méltányolják-e az ő önzetes szegénységét? Az Uppman-flórok napjaiban nem kaczagnak-e az ő kabánosztán? A haszonlesők értik-e az ő önzetlenségét, a stréberek az ő leirhatatlan igénytelenségét? Egy ember, a ki királyának visszaadta országát, hazájának pedig alkotmányát, s a ki tekintetes ur tudott maradni élete fogytáig! Egy ember, a ki az egész világ ámulatára a Szadovánál halálra sebzett Ausztriát a magyar nemzet irgalmas szeretetének balsamával gyógyította meg s a kit se király, se nemzet nem merészelt megkínálni se ranggal, se hatalommal, se kincsesel, se semmiféle jutalommal! Egy összeomlott nagyhatalom romjából megalkotni egy újat s erősebbet, és szegényen, hónapos szobában halni meg! Ó, nem az a csodálatos a dologban, hogy volt ebben az országban ilyen is; hanem az a hihetetlen, hogy alig egy emberöltővel ezelőtt volt. Istenem, istenem, hogyan is tudunk ilyen messzire esni attól az időtől. És ilyen nyomorultul hogyan tudott elkallódni az a ragyogó példa, a mit az öreg ur ennek a nemzetnek adott. Ha már el kellett vesztünk a szellemét, miért nem őriztük meg legalább a jellemét, drága hagyatékul közéletünknek?

Deák Ferencz sirjában ott porladoz az utolsó magyar puritán. De a lelke nincs eltemetve; ott van az ő bölcs beszédeiben, nagy alkotásaiban s abban a biztos fundamentumban, melyre hazája jövőjét fektette. Áldott, örökké áldott legyen az emlékezete!

TÁRCZA.

Deák Ferencz családja.

A Deák-család Zsitkóczról vette eredetét. A Deákok eredetileg ökor-hajcsárok, illetve ökor-kereskedők voltak. A Deák-család megalapítói: Deák Péter és Deák Mihály testvérek, a XVII. század második felében, I. Lipót alatt tüntek föl. Mihály alapította, mint huszárezredes Bécsben a 11-ik huszárezredet. Ezért nemes-séget kapott. Péter szintén tanult ember volt. Kezdetben a király íródeákja volt, később törvénybíró. A nemességét Nádasdy Ferencz szerezte meg részére, előnév nélkül. A Deák-család nemesi czimerében, két mezőben, egy nyitott könyv látható, melyben egy félig behajtott kar, luddollal törvényeket ír. Fölül a sisakon egy kinyújtott kar buzogányt tart. Ez a czimer Péter és Mihály összevont nemesi czimere. Mihály magtalanul halt el. Péter kétszer is házasodott. Első felesége Zajgár Zsuzsánna, a második Babos Éva volt. Egy fia maradt: Gábor.

Deák Gábor felesége volt a szépségéről s szellemességéről híres Hertelendy Anna, a haza bölcsének nagyanyja. Deák Gábornak két fia maradt: Ferencz, a haza bölcsének atyja és József, a haza bölcsének nagybátyja.

Idősb Deák Ferencz felesége szarvaskendi Sibrik Erzsébet volt. Ebből a házasságból született:

1. Klára, férjezett Oszterhuber Józsefné, a ki magtalanul halt el 2. Antal, a pozsonyi diétákról ismeretes követ, a ki, mint nőtlen ember szintén utódok nélkül halt el. 3. Jozsefa, férjezett nemeskéri Kiss Józsefné. 4. Ferencz, a haza bölcsé. Ő volt a család legifjabb tagja. Születése édesanyjának életébe került.

Anyai ágbeli leszármazás szerint Deák Ferencz a Sibrik-család életben maradt tagjain kívül rokonságban

volt felsőbüki Nagy Pállal is, a pozsonyi diéták híres szónokával. Ugyanis Sibrik Mihály, Deák Ferencz nagybátyja, felsőbüki Nagy Klárát, felsőbüki Nagy Pálnak nővérét bírta nőül.

A haza bölcsé rokona volt Kisfaludy Sándornak és Kisfaludy Károlynak is, akként, hogy Sibrik Antal nőtestvére, Sibrik Mária, nagyanyja volt a költőpárnak. A két költő e szerint harmadik unokatestvér volt a haza bölcséhez.

Ugyancsak anyai ágon Deák Ferenczkel vérbeli rokon a Szell-család is. Ugyanis Sibrik Antal első felesége, vagyis Deák Ferencz nagyanyja, Bertha Klára volt. Szell Ignácznak, Vas vármegye hajdani híres alispánjának felesége szintén Bertha-leány volt. Tehát Szell Kálmán, Deák Ferencz nagyanyja nőtestvére a — dedunokája. Ezenfelül a Szell-család, Deák Gábornak neje, született Hertelendy Borbála révén is rokon a Deák-családdal.

Anyai ágon közel rokon a dunántúli Kolossváry-család is, köztük Kolossváry Dezső is, a hovédelmi miniszter, továbbá a Szelestey-, Hegedüs-, Hollán-, Bekássy-, Guary-, Várdy-, Laky-, stb. családok.

Kossuth Lajos felesége: Meszlényi Teréz, a ki a Sibrik-családdal szintén rokonságban levő győrmegyei családból származott, szintén rokona volt anyai ágon Deák Ferencznek, s így Kossuth Ferencz nemcsak keresztfia, hanem rokona is a haza bölcsének, Tivadar öcsécsével együtt.

Apai ágon a Deák-család leszármazói szintén nagy számmal vannak. Deák Ferencznek Deák József nagybátyja után maradtak fenn rokonai.

Deák Józsefnek István Katalinnal kötött házasságából kilencz gyermeke származott, a kik eszerint Deák Ferenczkel első unokatestvérek voltak, de már mind elhaltak s csak ezek gyermekei és unokáik vannak még életben.

Deák József Gábor nevű fia és neje Hertelendy Anna

után a Deák-családra igen szép ősi vagyon jutott. A birtokok közül az öreg Deák Ferencz kapta: Sajtört, a hol a haza bölcsé született, továbbá Pusztá-Szent-Lászlót, Urbanokot és Tófejt. A sajtörti Deák-birtok mintegy ezer holdból állott. Az urasági kastély, melyben a haza bölcsé napvilágot látott, csak olyan egyszerű falusi nemesi lak volt, a minő Dunántúl maig is sok nemesi kuria udvarán látható. Ezeket a birtokrészeket jelenleg Tarányi (Oszterhuber) Ferencz, Deák Klára férjének unokaöccse bírja, a kinek felesége Riffel Mária bárónő.

Deák József kapta: Zala-Tárnokot, Pusztá-Szent-Györgyöt, Záporhidát, Orozotot, Asszuvölgyet, a Rókaháza és Kétszertünetett nevű majorkokkal, Zala-Tárnokot, ez idő szerint Deák Mihály főmőrnök bírja Asszuvölgyet s Pusztá-Szent-Györgyöt, melyek Deák Lajos örökszertünetett, Fischer Gedeon. — Kétszertünetett és Zala-Tárnok egy részét, a Deák Szidónia örökszertünetett Stádler János, — Orozotot és Rókaházát pedig Grész Károly bírja. Tehát a Deák-birtokokból most már csak az egy tárnoki rész van Deák-kézben.

Kehida, mely mintegy kétezer holdból áll, Deák Gábor neje, Hertelendy Annának volt hozományja. Ezt a birtokot örökölte Deák Ferencz, a haza bölcsé. Itt egy darabig gazdálkodott is. A negyvenes években innen gyakorolt már befolyást a közügyekre is. Ezt a birtokot később ezer darab arany évjárdékért, Széchenyi István gróf vette meg tőle. Jelenben Kehida Baron Ede birtoka, a ki viszont Széchenyi-örökösöktől vásárolta meg.

Deák Péter és neje, Zajgár Zsuzsánna Zala-Tárnokon fekszenek az általuk épített templom sirboltjában. Itt nyugszik Deák Gábor és Deák József is.

Ellenben Hertelendy Anna, a haza bölcsének nagyanyja, továbbá az öreg Deák Ferencz, a haza bölcsének édesatyja és Deák Antal bátyja, — a kehidai családi sirboltban alusszák örök álmukat. Ez a temetkezési hely, az urasági birtok területén, a falutól mintegy félóra járásnyira fekszik. A sirbolt fölött a kápolnaszerű em-

SZEMLÉ.

Új kormány. A lapok — mint ily alkalmakkor szokás — tele vannak a politikai válság megoldására vonatkozó kombinációkkal. Ezen kombinációk közül, mind nagyobb valószínűséggel lép előtérbe ismét Lukács László pénzügyminiszter kormányelnöksége, melyről a tegnapi táviratok már mint befejezett tényről beszéltek. Lukács László személyében mindazon tulajdonságok egyesülnek, melyek e nehéz helyzetből való kibontakozást lehetővé teszik. Birja minden tényezőnek legnagyobb fokú bizalmát és becsülését; és olyan munkaerő, a ki az államháztartás rendjében elevülhetetlen érdemeket szerzett. Alsó-Fehér vármegye büszke lehet nagy fiára, ki fele rövid idő alatt ismételen fordul a király és nemzet osztatlan figyelme, várakozása és reménye.

Erzsébet-híd. Folyó hó 10-én adták át a közforgalomnak Budapest negyedik hidját, az Erzsébet királyasszonyról elnevezett új esküteri hidat. A megnyitás fényességéből sokat elvett a zuhogó eső, de azért így is ünnep volt a hidavatás. A Duna két partján ezrekre menő tömeg nézte végig az ünnepi aktust, egész addig, amíg a királyt képviselő József főherceg és kíséretének fogatai végig nem hajtottak az új hidon. Az udvari fogatok távozása után mind a két partról egész néparadat lepte el a zászlódszben pompázó ezen újabb ékességét a fővárosnak.

Rákóczi-ünnep Budapesten. Budapest közönsége f. hó 11-én nagy méretű és rendkívül impozáns ünnepély keretében áldozott II. Rákóczi Ferencz, a nagy szabadsághős emlékének. Az ünnepély országossá vált és résztvettek abban az országgyűlés képviselőháznak tagjai pártkülömbőség nélkül, több vármegye küldöttsége, főiskolai s középiskolai tanulók s ugy szólván az egész főváros közönsége. Az ünnepet, melyre lobogó dísz öltött az egész város, nagy díszmenet előzte meg, mely a Boráros-terrről a Nagykörúton a Vermezőre ment. Itt ünnepi mise után a különböző felekezetek lelkeséji, utánuk Kossuth Ferencz, Barabás Béla és Hock János képviselők mondtak beszédeket. Végül határozati javaslatot fogadtak el Rákóczi érdemeinek méltatása s hamvainak országos költségen való hazaszállítása végett.

A válság.

A Magyar Nemzet egy érdekes cikkében végig tekint felülről lefelé mindazokon a visszamaradásokon, tengeseken és hátrányos bizonytalanságokon, a melyeket a mostani konfliktus már is előidézett, s a melyek vagy a nemzeti konszolidáció munkáját akasztották meg, vagy egyenesen és közvetlenül a közjólétet sorvasztják.

Az első és legnagyobb az, hogy az országnak közel egy esztendő óta nincsen rendes törvényhozása. Az obstrukciós mozgalmak kitörése óta az országgyűlés minden idejét és erejét a politikai összeütközés tárgyalása emészti fel. A főrendiház tökéletes tétlenségre való kárhoztatása mutatja legjobban a törvényhozás teljes megakadását. A múlt tavasszal a parlament hozzájutott ugyan a kivándorlási törvények letárgyalásához, de mi csoda ez a háttérben várakozó nagy szükségekhez képest? Az Ausztriával való gazdasági kiegyezés javaslat-

lék idővel már egészen romba dőlt, benőve bozóttal s dudával. Legújabbán Jankovics László főispán kezdésére a sirhelmet méltó állapotba helyezte a kegyelet.

Sibrik Erzsébet, Deák Ferencz édesanyja, a söjtöri köztetetőben nyugszik. Fia születését alig néhány órával élte túl. Az anyai első csók — utolsó is volt az újszülött homlokán. Hogy hol van a temetőben az édesanyja sírja, ma már senki sem tudja. Ugyanazon a napon, midőn Deák Ferencz születésének századik évfordulóját ünnepeli a nemzeti kegyelet, ugyanazon a napon van az édesanya halálának is századik évfordulója. A fiút dicsőítő ünnepes fényből szálljon egy fénysugár a jeltelen sírban nyugvó édesanya sírhalmára is!

... Volt Deák Ferencznek egy kis Mária-képes emlékérmé, melyet fölötté nagy kegyeletben tartott. Soha le nem tette. Ott lógott egész életén át egy kis vékony zsinagon a nyakában. Mint talizmánt, úgy tekintette. Vallásos érzületének egyik tanubizonyosága volt ez a kis emlék is. Mikor halálát közeledni érezte s már alig tudott beszélni, oda intette magához rokonát, Sibrik Antal honvédszázadost, a kinek családjával együtt lakott életének utolsó évében városligeti Deutsch-villában, s azt mondotta neki:

— Kérlek öcsém, ha majd öltöztetnek, ezt a kis emléket le ne hagyod venni a nyakamról.
Nem is vettek le. Emlék volt — Klára néne utján — édesanyjától.

Az a férfiú, a ki nagy érdemei elismerésül soha semmiféle kitüntetést, semmiféle érdemjelt emléket soha el nem fogadott, — az édesanyjai emléket oly becsben tartotta, hogy elvinni kívánta magával még a sírba is — örök emléket!...

tömegei az asztalfiókban porosodnak. A beléjük ölt tengersok munka és vesződség, Széll Kálmánnak kínos fáradsággal kivívott sikerei holtan, tárgyalás nélkül fekszenek. Az autonóm vámtarifa szinten.

Közben nemzetközi szerződéseink lejártak. Németországgal szemben véletleneknek vagyunk exponálva. Csakis a német politika előékenysége tartja meg eddigi vámtarifainkat a lelket. Ellenben az ellenzék sürgetésére felmondott olasz szerződés december 31-én kialszik. E részben is a másik szövetséges állam, Olaszország jóindulatára vagyunk utalva. Mellette egyelőre elvesztjük mindazt az előnyt, a melyet az új szerződéstől a magyar bortermelők követeltek és vártak. A kormány kezét az obstrukció annyira lekötötte, hogy még tárgyalásokba sem ereszkedhet.

Következik az állami tisztviselők javadalmának emeléséről alkotott törvényjavaslat. Erre ezer és ezer derék magyar család már előre is joggal számított. És igen sokan vannak, a kik e miatt adósságokba is vertek magukat, hiszen a szükség égető volt. Most ez a sok ezer család már teljes egy esztendő veszített az obstrukció miatt.

Az általános polgári perrendtartás is meg van érvelve a parlamenti tárgyalásra. Régen szükséges jogbiztosági reform, a melybe az igazságügyminiszter tömerdek munkát fektetett. Most ez is felre van téve s a bíróságok a legbecesebb javak fölött még mindig megbízhatlan és kuszált eljárások szerint ítélnék.

Hasonlóképpen így pihen egy teljesen kész és a magyarság érdekében föltétlenül szükséges törvényjavaslat, Darányi Ignác telepítési és parcellázási javaslata, melyre ezer és ezer deposszedált magyar paraszt család hiába várakozik.

A két legnagyobb visszamaradás persze a katonai állítás és az adó visszamaradása. Közvetlenül káros hatása leginkább ennek a kettőnek van s a végkövetkeztésekben azt fogja legjobban megérezni a nemzeti élet.

Az újonczállítási kényszer hiánya megkárosítja nemcsak a kint lebzselő újonczok családját, hanem azokat is, a kiknek gyermekeit az állam kénytelenségből, de jogosan a harmadik év végéig is visszatartja. Amazok időt veszítenek emezek fiatal munkaerejüket a kaszárnyákban kénytelenek kevesbé produktív munkával fogyasztani. Pedig köztük számos férjjelölt is van, a mi azt jelenti, hogy ez a szomorú kénytelenség a nőkre, a házasságokra és így a népszámra is kihat. Pedig, ha az újonczmegtagadás tovább is tart, az egész első tartaléki év idejére törvényesen megmaradhat ez az állapot. Azonkívül pedig, mivel a politikai izgatás főképpen a magyar vidékeken van elterjedve, a nemzetiségi újonczok önként bevonulva, a közös hadseregben a nem-magyar elemek túlsúlyát növelik, a mi bizonyosan nem érdeke nemzetünknek.

Az adó-megtagadás kárai szintén a magyar fajt sújtják legelőbb. Az adóbeszedés törvénytelen megtagadása ezt a bajt csak növelte. Most már ez annyira megy, egyes községek is kezdik a beszédést megtagadni, holott a községnek ez a politikai joga absolute és semmi irányban sincs meg. Így vagy úgy, a visszamaradás május 1-től már is igen nagy. De mivel a „nem adóznak“ jellegnek egyszer úgy is csak vége lesz, a főlzaporodott hátralékok és kesedelmi kamatok ólomsulya megint csak leginkább a magyar faj jóvoltára fog ránehezüdni. És itt is első sorban a milliónyi kisebb gazdára, a ki tartalékok nélkül gazdálkodik, már kis adósság terhe alatt is hamar tönkremegy.

A mi az államháztartást illeti, Lukács László ritka előrelátása az oka, hogy ott, legalább eddig, megakadás nem történt. De ennek is van határa. A budget és adókénszer nélkül való állapot végre a legjobb háztartást is zavarba ejti és akkor a fizetési zavarokkal együtt fog beállni az állami hitel, tehát a magyar állampapírok hanyatlása. Ebből már is kaptunk egy kis ízelítőt, a mikor egyik politikai krízisünk két nap alatt 5—6 százalékkal verte le a koronajáradékot és a helyi piacon is értékeséseket okozott. Ez a kár különben maig sincs egészen helyreútve, noha értékeink külföldről már nem torlódnak olyan rohamosan hazafelé. A krízis veszélye azonban állandó.

Mindezzel a közgazdasági bajok egész sora függ össze. A helyzet amugy is deprímált volt. Az utolsó időben azonban ez a depresszió növekedett és a bizonytalanság szinte minden vállalkozási kedvet elölt. Ez mit jelent? Azt jelenti, hogy a meglevő üzletek is pangásnak indulnak, a hitel egyre nehezedik, az ipar egyre szűkösebb viszonyok közé jut s mivel mindenki összebb húzza fogyasztását, a kis vállalatok és üzletek romlásba löknek, a hova a nagyobbakat is maguk után huzzák. Egészen biztosan meg lehet jövendőlni, hogy a kibontakozás elmaradása már néhány hét alatt a városokban kríziseket idézne elő s ezek onnan a földmivelő népre is kiterjednek.

Mindezek a már részben meglevő, részben közeledő bajok egybefoglalva vigasztalan, szinte kétségbejítő

képet rajzolnak elibénk. Ezt még csak az színezi sötétebbé, hogy — Ausztriáról nem szólván — a külföldön általában elítélik a politikai túlzásokat s ezt ellen-ségeink kint és bent bizonyos sikerrel használják föl a „magyarok megbízhatatlanságának“ bizonyítására. Ez pedig állami és nemzeti tekintélyünket támadja meg.

A kibontakozás tehát többé nem késhet. Vagy ha késik, siralmaik völgyévé változtatja át ezt a szép országot, a melyre egy esztendő előtt még a politikai szerencse verőfenye ragyogott.

Vegyes hírek.

— **Előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket megújítva bennünket továbbra is támogatni sziveskedjenek.**

Munkatársainkat, különösen vidéki levelezőinket pedig arra kérjük, hogy vidékükről szóló közérdekű hírekkel és közleményekkel minél gyakrabban keressék fel szerkesztőségünket.

— **Személyi hírek.** Özv. Hegedüs Gyuláné, a soproni államépítészeti hivatal főmérnökének özvegye Maris es Ius leányaival Nagyenyedre, szülővárosába, visszaköltözött. — Hegedüs János okleveles mérnök, tüztisztjelölt, mint magánmérnök városunkba letelepedett. Örömmel üdvözljük néhai Hegedüs János theologiai akad. tanár unokáját, Hegedüs Gyula néhai kir. főmérnök fiát ugyis mint városunk szülöttét, ugyis mint magánmérnököt, mert ily városnak, mint megyének székhelye régóta szüksége volt egy magánmérnökre, ki az építések tervezésére, a földmérések és határvizsályok elintézésére mint szakember jötekonny befolyást fog gyakorolhatni.

— **Kinevezés.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Alsó-Fehér vármegyében az oláhhercepi anyakönyvi kerületbe Gabor Miklós tanitót nevezte ki.

— **Deák Ferencz** 100-dik születésnapja f. hó 17-én lesz. Vármegyénk közgyűlése kegyelettel áldoz a nagy államférfi, a haza bölcsé emlékének s ez alkalommal Török Bertalan orsz. gyűl. képviselő mond emlékbeszédet. Reméljük, hogy ugy. miként a múlt évben Kossuth Lajos emlékezetét, meg fogja ünnepelni vármegyénk is Deák emlékezetét. Illó és hazafias volna, ha f. hó 17-én középületeinket nemzeti lobogó díszítene s ezt tenné hazafias polgársagunk is. A kollegium ifjusága e napon, a maga köreben, ünnepi ülést tart.

— **A közigazgatási bizottság f. hó 14-én tartott gyűlése.** Zeyk Dániel főispán elnöke alatt jelen voltak a választott tagok közül Csató János, Zeyk Kálmán, gr. Bethlen Sándor, dr. Mayer Ödön. Szász József alispán jelenti, hogy szeptemberben Abrudbánya városát, a verespataki járást. Verespatak nagyközséget, az abrudfalvi és zalatnai közigazgatási hivatalos ügykört megvizsgálta. A verespataki főszolgabíró és Verespatak község ügyeit rendben találta, a többiben talált hiányokra nézve intézkedett, az abrudfalvi közigazgatás pedig úgy területileg, mint 11,000 lelekszámot túlhaladó népességénél fogva közigazgatásilag jól kezelhető nem lévén, a községek megfelelő szétválasztását találja szükségesnek. Br. Banffy Kazimir, dr. Leugyel György, Cirner Ákos, dr. Jokszmán Ödön és Zalanyi Géza aljegyzők különböző ügyeket adták elő. Tóth Miklós m. arvaszeki elnök havi jelentéseket terjesztett elő. Reinbold Olivér kir. tan. p. ü. igazgató jelentése szerint szeptember havában befolyt a f. évre megállapított 2,885.503 kor. 42 fillérből 510.985 kor. 05 fillér, a mult évi befizetéssel szemben kevesebb 200.172 kor. 62 fillérel, mi az ex-lex idején felfüggesztett adóbehajtásnak tudható be. Albert Iván kir. főmérnök jelenti, hogy az állami és törvényhatósági utak állapota jó. A borbándi határon levő Ompoly-híd építés alatt van s ha a vasfelszerkezet kellő időben megérkezik, meg a f. évben készen is lesz. A reudkivüli szárazság miatt több, különösen nagy hid pályaburkolata romlásnak indult s ezért több pályakiváltás lett szükségessé. A kereskedelmi miniszter 1903. és 1904. évre 20—20.000 koronát engedélyezett, melylyel reméli, hogy a felenyed—abrudbányai út kiépítése befejezhető lesz. A többi tárgyak közül megemlíthetjük, hogy a Csaklya patakon új hid épül, melynek költségeihez Csaklya község is 200 koronával járult. Máthé Géza kir. tanfelügyelő, ki először foglalta el helyet, a KB. szives támogatását kérte működéséhez, mire Szász József alispán biztosította, hogy hazafias működésében készséggel támogatja a KB. Dr. Ujvárosi Miklós kir. ügyész a fogházakról tett jelentést. Dr. Dobozy Vilmos főorvos jelenti, hogy a közegészségi állapot szeptemberben kedvező volt, belhurutos betegségek és malária fordult elő nagyobb mértékben, enyhe lefolyással. Török György állami állatorvos jelenti, hogy az állategészségügy a száj- és körömfájás terjedése miatt kedvezőtlen volt. E körülmény folytán a zárlatok

miatt oly kellemetlen helyzet állott be, hogy a tüzelőfa s az elelem szállítás is akadályozva van, minélfogva az alispán megfelelő feltevésekre kérésre fel.

Deák-ünnepélyek. A Bethlen-főiskolai Kemény Zsigmond ünnepekör okt. 17-én, Deák Ferencz születésének századik évfordulóján d. e. 10 órakor a kollégium dísztermében emlékünnepet rendez. Programm 1. A Himnust énekli a gyülekezet. 2. Deák Ferencz élete. Elbeszéli Illyés János VII. o. t. 3. Deák F emlékezete. Újvári Bela költeménye. Szavalja Schöffler Lajos VIII. o. t. 4. Jubileumi dal Varga Józseftől. Énekli a gimn. önképzőkör dalkara. 5. Deák Ferencz es a kiegyezés. Elbeszéli Vinczi Károly VIII. o. t. 6. A hazabölcse. Minke Bela költeménye. Szavalja Sallak Imre VIII. o. t. 7. A Szózatot énekli a gyülekezet. — A tanítóképző intézet ifjúsága 1903. október 17-én d. u. 3 órakor, a kollégium dísztermében Deák Ferencz születésének 100 éves évfordulója alkalmából ünnepeletet tart. Műsor: 1. XC. Zsoltár: Énekli a gyülekezet. 2. Imát mond: Both Bela III. éves tan. jel. 3. Hymnus: Énekli a képezdei dalkar. 4. Emlékeszédet mond: Konyú József ifj. elnök. 5. Fohász: Énekli a képezdei dalkar. 6. Szaval: Dósa Albert III. éves tan. jel. 7. Szigetvár ostroma: Játsza a képezdei zenekar. 8. Szaval: Csongvai Ferencz IV. éves tan. jel. 9. Szózat: Énekli a képezdei dalkar. — A nagyenyedi minorita r. atyák vezetése alatt álló római kath. elemi népiskola Deák Ferencz 100 éves emlékének évfordulója alkalmából folyó hó 17-én d. e. 8 órakor a következő műsorral iskolai ünnepeletet rendez: I. Himnusz. Énekli: az ifjúság. II. Elnöki megnyitó. Tartja: Deli Ödön igazgató. III. Óda. Deák 1000 éves emlékének. Irta: Pintér János tanító. Szavalja: Vlahovics Kalmán VI. o. t. IV. Ezer esztendeje... Énekli: az ifjúság. V. Az ünnepség jelentőségének méltatása. Irta és feloivassa: Pintér János tanító. VI. Szózat. Irta: V. Mihály. Szavalja: Sarkady Ferencz VI. o. t. VII. Elnöki záróbeszéd. Tartja: Deli Ödön igazgató. VIII. Kossuth Lajos... Énekli: az ifjúság. Mindazokat a fent jelzett ünnepelekre, a kik érdeklődnek iránta, ez uton is tisztelettel meghívja, a z igazgató ság.

Pletykák. Varosunkban nemelyeknek kedve telik vad híreket kürtölni szet verekedésekről. Hunyad-megyei magyar és olahok megtámadásáról s az önkéntesek tömeges — és családi szempontból nagyon is indokolt — bevonulása alkalmából, bujdogalásokról. A mint tudva van es Szász József alispán hivatalosan is kijelentette, egyetlen szó sem igaz ezekből. Figyelmeztetünk mindenkit, a ki a beke es nyugalom barátja, hogy erélyesen lépjen fel a szószátyár hirhordás ellen, mert az ilyen veszélyes eredményű lehet az által, hogy bizalmatlankodás, ebből ellenségeskedés támadhat a kedélyek kezeződésének felizgatása folytán s ennek artatlanok adhatják meg az árát, mert a szájas, henevő igazgató fráterek rendszerint a fup. a pölgarság hata megé szottak ilyenkor kerülni. Terjen tehát az is nyugodtan munkájához, a kit netalán, csak ugy rossz tréfából sikerült volna az ilyen kedveitöknek felütetni.

Erdősz-választás. A Bethlen-főiskola elüljárósága f. hó 10-én Szőcs Elemér, Szerdahelyen állami szolgálatban volt erdőt választotta meg.

Köszönet-nyilvánítás. Mindazoknak, kik fejlethetlen leányunk elhalálása alkalmával, mely fájdalomkat szives részvétökkel enyhíteni kegyesek voltak, hálás köszönetet mond Will Károly es neje.

Szenzációs betörés Vizaknán. Mint tudósítónk írja: egy pár év óta több hazfelverések, betörések es lopások történtek Vizaknán. A közelebbi napokban bolt-betörés es kirablás még mulatságos is volt. Ugyanis öv. Pásku Györgyne boltja ablakát a szomszédból lopott kemény vasvillával kifeszítették ismeretlen tettesek s a boltba bementek, onnan szappant, szivart, egyes apró tárgyakat es italokat raboltak. Megpróbálták a Wertheim-szekrényt is feltörni de nem sikerült. A kézipenzárból mintegy 35-40. frtot aprópénzben zsebre tettek. A tettesek oly merészek voltak, hogy a boltban talált gyertyát meggyújtották s a mellett szedtek magukhoz egyet-mást; sőt az italokból ott mulattak is. A boltból elmentek a szomszéd házastelken levő nagy terebélyes fa alá, ott szivarra gyújtották s a rablott italokból majdnem hajnalig mulattak. A szegény özvegy tulajdonosnő a mellekszóban hálván, a zakatolásokra felébredt, de nem mert segítség után kiáltani, félvén attól, hogy a tolvajok agyon verik. Ily esetek nem nagy dicséretére válnak a vizaknai éjjeli öröknek.

Sikkasztás. Gyulafehérvárról írják, hogy az ottani törvényszék négy napon át tárgyalta Gergely

Samu sikkasztási ügyét. Gergely Samu 1901-ben a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság marosújvári kirendeltségének főnöke volt s ebben a minőségben az odaváló sóbányatelepről eredő sószállítmányok kezelésével es elszállításával volt megbízva, de e feladatot hűtlenül teljesítette s tetemes összeggel megkárosította a részvénytársaságot. A sikkasztás konstatalása után a törvényszék letartóztatta Gergely Samut, a vizsgálat befejezésekor azonban szabadlábra helyezte s ez időtől fogva Gergely mindeffele hamis hírek terjesztésével igyekezett volt munkaadóját megkárosítani. A gyulafehérvári törvényszék most tartotta meg ez ügyben a főtárgyalást, melyen, mivel hivatalból üldözendő büncselekményről volt szó, a kir. ügyészeg képviselte a vádat. A vád alapján Gergely Samut nyolcz hónap börtönrre s politikai jogainak öt évi felfüggesztésére ítélték.

Rákóczi sirja es egyéb költemények a címe a „Magyar Könyvtár” egyik legújabb 315. sz. füzetének, mely Radó Antalnak néhány válogatott versét tartalmazza. A füzet első részében („Énekek a hazáról”) jobbára olyan hazafias költemények vannak, melyeket már eddig is országszerte sűrűen szavaltak ünnepi alkalmakkor: a megkapó „Rákóczi sirja”, amely méltán áll a füzet elén, a lelkes „Talpra magyar”, a pesti Szabadság-terem című izzóhangu október 6-iki vers stb. stb. A második rész („Történetek”) egyéb tárgyú költeményeket ad, szintén majdnem egyről-egyig olyanokat, melyek mint szavalmány-darabok is fölülte halasak. Radó Antal művészi formájú es gondolatokban gazdag líraja ebben a rendkívül olcsó kiadásban — a füzet ára 30 fillér — bizonytal számos új barátot fog szerezni; különösen a szavalmó szerető ifjúság fogadja majd szívesen e munkát, melyet az igaz költészet minden barátjának melegen ajánlhatunk.

Irodalmi értesítő. A „Havi Füzetek” I-IV. számában a „Ferencz József Arvaház” javára megjelent a következő munka: „Adomak es Veszemek, hazudozások es igazmondások, képes eickek es illusztrai képtelenségek, mulattató versek es nevezetű elbeszélések, mű-es kifordítások, ötletek, új szók es talányok Lexikona” Dvorszák preláus gyűjteményéből 2300 szám, száznál több képpel illusztrált 30 íven, egész vászon díszkötésben es 4 írva négy korona beküldésekör portómentesen küldi meg a Szent Missiók Gondnoksága Budapest, II., Fő-utca 32.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda es Papíráru gyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda es Papíráru gyár részvénytársaság könyvnyomtatásában.

Almát, diót, gesztenyét es minden-nemű gyümölcsöt

Berényi Mátvás

élelmiszer bizományos értékesít legjobban.

Küldemények címére:

BUDAPEST, Központi vásárcsarnok küldendők,
levelek irodájába **Molnár-utca 22.**
címzendők. 414 1-1

Nem lesz több ilyen ritka alkalom az életben, hogy csak 2 forint 96 krajczárért a következő pompás áru gyűjtemény megszerezhető:

12 darab csak 2 frt 96 kr.

1 nikkell horgony-rem-zsebróra, pontosan járó, 3 évi jóállással; 1 valódi goldin vagy nikkell páncél-lánc; 3 drb valódi goldin gyűrű legújabb fazon, simili brilliáttokkal; 2 legfin goldin nyakkendő-tű; 2 valódi goldin ujdívatu fülönfüggő; 1 tok a horgony-órához; 1 párisi módszerű goldin mellű; 1 goldin vagy nikkell függelék a lánczhoz. — Nem tetsző kieserlétetik, vagy a pénz visszatérítetik, tehát rizikó kizárva. Más hasonló hirdetés utánzat.

Mindezen pompás ékszer a horgony-rem. órával együtt csak 2 frt 96 krba kerül.

Kapható készpénzhez v. utánvét mellett

KAPPELLNER & HOLZER

óra- es aranyeműk es gros gyári raktárában

Krakau, Dietelsgasse 68. (Oesterreich)

Képes árjegyzék ingyen es bérmentve.

70 45-52

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r. t.

Alaptőke: 300.000 korona.

Tartalékalap: 100.000 korona.

Elfogad betéteket évi 5%-ra.

Előnyös kölcsönt nyújt betáblázásra.

Kereskedelmi váltókat 6%-al számítol le.

Váltókölcst 6 1/2%-ra ad.

Nyitva minden hétköznap délelőtt 9-12 óráig.

Máv. menetrendje Budapest-Predeal közt es vissza.

Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
6-50	9-00	2-00	5-45	9-15	7-10	7-50	1-50	6-40	9-35
12-11	4-10	6-46	2-06	2-18	11-04	2-38	8-36	11-36	4-15
4-52	8-54	10-51	8-30	6-11	6-17	11-10	3-18	7-13	12-59
		Sz. v.					Sz. v.		Sz. v.
6-26	10-21	12-27	10-41	7-27	3-58	9-30	1-27	5-18	10-46
6-57	10-58	1-05	11-31	7-52	3-14	9-00	12-56	4-43	10-08
7-04	11-05	1-12	11-40		2-56	8-50	12-40	4-27	9-52
7-33	11-34	1-41	12-20	8-16	2-27	8-29	12-12	3-59	9-22
	12-24	12-00	1-30	8-37	2-05	8-12	11-53	3-33	
		Gy. v.							
	12-53	2-05			12-57	-		2-36	
	1-07	12-29	2-16	9-05	12-46	7-35	2-52	2-26	
	1-14		2-24		12-36			2-16	
	2-15	1-09	3-32	9-47	11-41	6-56	2-16	1-25	
	2-33		3-49	10-01	10-53	6-37		2-51	
	3-47	2-15	5-04	11-00	9-48	5-49	1-14	11-49	
	4-09	2-30	5-33	11-15	8-44	5-29	12-54	11-28	
	6-50	5-14	11-40	2-19	5-20	2-45	10-26	8-13	

Budapest-Arad-Tövis es vissza.

Gy. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Gy. v.
6-50	-	8-10	10-00	2-15	5-00	6-10	-	7-20	1-10
12-11	-	4-07	6-35	7-18	4-21	9-35	-	11-20	8-18
3-13	5-46	9-16	10-57	10-22	1-00	4-12	10-35	6-05	5-08
4-15	7-21	10-35	12-11	11-09	12-05	2-53	8-59	4-34	4-08
	11-21	10-56	12-31	11-21	11-44	2-33	8-42	4-17	3-57
	7-36	8-21	11-25	12-58	11-42	2-00	8-13	3-43	3-33

Az aláhuzott számok este 6 órától reggel 6 óráig való időt jelzik.

Számos elismerés es bizalom nyilatkozat
igazolja azt, hogy

TÁNGEL JÓZSEF
női, férfi es gyermek divatáru üzletében
NAGYENYEDEN

a legszolidabb szabott árak mellett
csakis mindig
a legjobb minőségű árak lesznek kiszolgálva.

1903 évi 4305. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A marosújvári m. kir. főbánya- és a dásaknai sóbányahivatalnál 1904. évben következő élelmi cikkek és szertári anyagok szükségeltetnek:

I. A marosújvári m. kir. főbányahivatalnál:

1350 hectoliter tiszta buza,
450 hectoliter rozs,
1000 hectoliter törökbuza,
8000 kilogramm kőolaj,
6000 kilogramm faggyugyertya,
1300 kilogramm repezeolaj,
840 kilogramm gépolaj,
860 kilogramm Vacuum gépolaj,
300 kilogramm Vacuum hengerolaj,
300 kilogramm hengerolaj,
1000 kilogramm paraffin-kenőcs,

II. A dásaknai m. kir. sóbányahivatalnál:

2500 kilogramm faggyugyertya,
2400 kilogramm kőolaj.

Ezen termények és anyagok szállítását elvállalni szándékozók felhivatnak, miszerint 1 koronás bélyeggel ellátott és vállalatuk után esedékes 5%-nyi bányapénzzel felszerelt esetleg csak egyes tárgyakra és hivatalokhoz, vagy az összesre vonatkozó, a pályázati feltételekben meghatározott módon kiállított írásbeli zárt ajánlataikat **folyó évi november hó 12-én** délelőtt 10 óráig, „ajánlat anyagok szállítására” feliratu borítékban, lepecsételve, ezen m. kir. főbányahivatalhoz adják be.

A petroleum, repezeolaj, gépolaj és hengerolajokra vonatkozó ajánlatukhoz minták is csatolandók, vagy az ajánló czég megjelölésével a m. kir. főbányahivatalnak bérmentve az árlejtés előtt is megküldhetők.

Az általános árlejtési és szerződési feltételek a m. kir. főbányahivatal kiadói, vagy a szertárnoki irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

M. kir. főbányahivatal.

Marosújvár, 1903 évi október hó 6-án

411 1-2

Sz. 1068. 1—1903.

Hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr Ö Nagyméltósága folyó évi 21918, 21919 és 21920 számok alatt kelt rendeletével a következő állami elemi iskola építkezéseket engedélyezte. u. m.: 1. a marosgombási állami elemi iskola felépítését 11263 kor. 16 fill. 2. a magyarsülyei állami elemi iskola felépítését 11410 kor. 61 fill. 3. a medvési állami elemi iskola felépítését 10798 kor. 47 fill. összeg erejéig. A fentemlített munkák kivételének biztosítása céljából az **1903 évi november hó 2-ik** napjának délelőtt 10 órájára a nagyenyedi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt

ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz adják be, a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. Mindenik iskolára külön boríték alatt külön ajánlat adandó be, melyekhez az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bányapénz csatolandó. A szóbanforgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők. Magyar kir. államépítészeti hivataltól. Nagyenyeden, 1903. évi október hó 8-án

415 1—1 Alsófehérmegyei m. kir. építészeti hivatal.

Nagyenyeden és vidékén

LUKÁCS VILMOS

a m. kir. szabad.

OSZTÁLY- SORSJÁTÉK

főelárusítója

bankházának osztálysorsjegyei kizárólag csak nálam kaphatók.

Megrendelések posta útján Lukács Vilmos bankházához, Budapest, V., Fördő-utca 10, vagy pedig az én czégemhez intézendők.

Kiváló tisztelettel

Girner J. József fűszerkereskedő
Nagyenyed.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
à 12.— kor.	à 6.— kor.	à 3.— kor.	à 1.50 kor.

413 1—6

VAJNA MIKLÓS

SZÉKELYHIDY JÁNOS utóda
uri és női divatáruháza Nagyenyeden.

Van szerencsém a nagyrabecsült vevőközönség szives tudomására juttatni, hogy bevásárlási utamon oly gyáraknál sikerült nagyobb mennyiségű árut beszereznem, melyeknek gyártmányai mindenütt a legnagyobb kedveltségnek és keresletnek örvendenek. Az idei őszi és téli divat hölgyeknek

angol és francia cybeline és Homespoin szövetek
sottis selymek, francia mosó bársonyok, flanelek s barchettek.

Különös figyelembe ajánlom egyes costum ruha szöveimet, valamint Blouz selyem és mosó bársonyokat. Egyuttal bátorkodom a nagyrabecsült vevőközönség szives figyelmét felhívni, hogy az árak minden árucikknél 10—15%-kal emelkedett, különösen **vászonnál**, mindazonáltal még október hó 1-ig az ár marad mint volt.

Enyedi vászon frt 4-90, 5-30, 5-60. Margit vászon frt 7-25.

Pelikán és Gyukits férfi kalap gyárosok valamint a világhírű pécsi kesztyű gyár kizárólagos raktára.

A nagyenyedi harisnyagyár egyedüli képviselése.

Melyek után magamat továbbra is becses pártfogásukba ajánlom illő tisztelettel

VAJNA MIKLÓS